

Scrisoarea profesorului Dimitrios Tselenghidis către Sfântul Sinod al Bisericii Greciei referitoare la Comisia Mixta de Dialog între ortodocși și romano-catolici

Profesorul de dogmatică de la Facultatea de Teologie a Universității Aristotelice din Tesalonic, domnul Dimitrios Tselenghidis, în scrisoarea sa către Sfântul Sinod al Bisericii Greciei cere de la ierarhi să se ocupe cu textul de la Ravenna și să ia o poziție în chestiunea primatului papal înainte de întrunirea critică a Comisiei Mixte de Dialog între ortodocși și romano-catolici în luna octombrie ce se apropie, în Cipru. O scrisoare asemănătoare domnul profesor a trimis și către Sfântul Sinod al Bisericii Ciprului, dar și către Sfânta Chinotită a Sfântului Munte. Textul scrisorii este următorul:

Către Sfântul Sinod al Bisericii Greciei

Ἱ. Γενναδίου 14

11521 Ἀθήνα

Notificare: Către toți ierarhii Bisericii Greciei

Preafericite Sfințite Președinte, Înaltpreasfințiți Arhierei,

Urmărind cu un profund sentiment de responsabilitate situația bisericească din epoca noastră ca simplu credincios, dar și ca profesor universitar de Teologie Dogmatică a Bisericii, aș vrea să mă adresez Dumneavoastră cu evlavie ca spre cea mai înaltă autoritate a Bisericii noastre locale în legătură cu o temă teologică foarte serioasă.

Pricina care m-a determinat la trimiterea acestei scrisori a rezultat din contactul meu cu unii mitropoliți. La întrebarea mea precisă adresată Acestora, dacă Biserica Greciei a discutat în Sinod și a luat o poziție vizavi de respectivul dialog teologic bilateral referitor la primatul papal, au răspuns că nu au cunoștință de toată această chestiune. Astfel, am considerat oportun să vă scriu cele de mai jos.

În luna octombrie a anului în curs va avea loc în Cipru, după cum se știe, poate cea mai critică de până acum întrunire a Comisiei Mixte Internaționale pentru Dialogul Teologic dintre ortodocși și romano-catolici.

Deoarece Textul Comun, care se va emite de către această întrunire va avea o importanță catalizatoare în ceea ce privește evoluția relațiilor dintre cele două părți în dialog, consider de datoria mea să vă rog stăruitor să întruniți cât mai curând posibil Sinodul Extraordinar al Ierarhiei, pentru a dezbate cu atenție conținutul exact al acestui Dialog Teologic.

Comisia Mixtă Internațională se va ocupa mai exact cu „**rolul episcopului Romei în societatea (comuniunea) tuturor Bisericilor**”. Cu smerenie gândesc că, dacă respectabila noastră Ierarhie va discuta teologic tema și se va raporta cu elocvență la ea, va fi hotărâtoare prezența reprezentantului Bisericii noastre locale în Comisia Mixtă și, în special, la redactarea finală a Textului Comun al Întrunirii Internaționale.

În acest fel ierarhia noastră va acționa în timp util și preventiv, pentru a nu trebui să intervină mai târziu pentru a vindeca, după cum va trebui în funcție de necesități, judecând din cele de pe urmă, posibilele eșecuri teologice și ecleziologice din Textul Comun, fapt care, indirect, va expune și pe reprezentantul ei trimis în Comisia Mixtă.

În plus, să mi se îngăduie să exprim cât mai concis posibil și părerea mea teologică asupra temei în discuție. Dezbaterea teologică programată despre primatul episcopului Romei „într-o mai mare profunzime”, în luna octombrie ce se apropie, în Cipru, este din punct de vedere metodologic grăbită și în esență prematură. Și lucrul acesta deoarece, conform deontologiei teologice patristice, va trebui să anticipeze numaidecât dezbaterea teologică despre diferența de bază dintre noi și romano-catolici în ceea ce privește dogma, și în mod deosebit, în ceea ce privește Filioque, infailibilitatea și harul creat, pe care în mod greșit continuă să le susțină. Aceste erezii dogmatice contribuie definitoriu la conturarea identității romano-catolicismului și golesc din punct de vedere teologic eclesiologia și misterologia lui, adică desființează în mod esențial caracterul prin excelență al Bisericii de „comuniune (societate) a îndumnezeirii” omului.

Doar după deplina noastră identitate în dogmă poate urma o dezbatere despre modul de conducere a Bisericii. Diferențierea noastră în dogmă, conform literei și duhului Sinoadelor Ecumenice, care reiese clar din Actele lor, îi așează pe romano-catolici în afara Bisericii, fapt care se confirmă și empiric de întreruperea comuniunii inter-sacramentale dintre noi vreme de o mie de ani.

Așadar, cum era de așteptat, rezultă următoarea întrebare teologică: cum vom putea să discutăm rațional în respectul Dialog Teologic cu romano-catolicii despre poziția instituțional-ierarhică a unei persoane (adică a papei) în Biserică, de vreme ce această persoană se află încă esențial, dar și formal, în afara Bisericii?

Dacă totuși va avea loc doar teoretic o dezbatere despre primatul episcopului Romei, să mi se permită și aici să amintesc adevărul istoric indiscutabil că: niciodată Biserica în primul mileniu nu a recunoscut episcopului Romei vreun primat de autoritate și jurisdicție pe plan universal. Autoritatea supremă în Biserica din întreaga lume (Οικουμένη) a fost exercitată întotdeauna numai și numai de către Sinoadele Ecumenice.

De altfel, niciodată Biserica Ortodoxă nu a acceptat primatul papal, cum a fost înțeles și interpretat acesta de către Conciliul I Vatican, care l-a proclamat pe papa ca interpret infailibil al conștiinței Bisericii cu

posibilitatea de a fi în opoziție chiar și cu hotărârile vreunui Sinod Ecumenic. Cu alte cuvinte, papa în Apusul catolic – prin „infaibilitatea” sa reglementată dogmatic și de către Conciliul II Vatican și prin primatul juridic revendicat peste întreaga Biserică – a luat în mod arbitrar locul Duhului Adevărului în Biserica Universală.

În consecință, prin înțelegerea primatului juridic al papei cu caracter eclezial se anulează nu pur-și-simplu și nu doar sistemul sinodal de conducere al Bisericii, ci în mod esențial însăși prezența Sfântului Duh în ea.

Cu toate cele scrise pe scurt, mă adresez Dumneavoastră, respectabililor noștri ierarhi, pentru a vă exprima neliniștile mele cu caracter eclezial și în același timp să aduc în atenția Dumneavoastră o evaluare teologică rezumativă asupra metodologiei și conținutului respectivului Dialog Teologic bilateral în cadrul Comisiei Mixte Internaționale.

Sper că Sfântul Duh care îndreptează ființa Bisericii, ca să învețe drept cuvântul Adevărului, se va exprima prin Dumneavoastră, pentru că Dumnezeu nostru Treimic a binevoit ca în mod sinodal Biserica Lui să se exprime instituțional.

Cu profund respect sărut dreapta Dumneavoastră,
Dimitrios Tselenghidis,
Profesor la Facultatea de Teologie
din cadrul Universității Aristotelice – Tesalonic